

Sygn. akt V U 1223/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongialło

Protokolant: star. sekret. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę z rekompensatą

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 10 listopada 2016 r.

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 10 listopada 2016 r. znak (...) w ten sposób, że ustaloną wnioskodawczyni J. S. emeryturę przyznaje wraz z rekompensatą od 01 października 2016 roku,

II. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia,

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: VU 1223/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 listopada 2016r. znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawczyni J. S. prawa do emerytury z rekompensatą wskazując, że nie udowodniła ona co najmniej 15 lat okresu pracy w szczególnych warunkach do dnia 1 stycznia 2009r. Organ rentowy nie uznał jako pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 14 maja 1988r. do 31 marca 2001r. w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) oraz od 1 kwietnia 2001r. do 31 grudnia 2008r. w (...) S.A. Oddział (...)Ośrodek (...)

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczyni J. S., wnosząc o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) S.A. Oddział Zakłady (...), a następnie (...) S.A. Oddział (...) Ośrodek(...) od 14 maja 1988r. do 31 grudnia 2008r. twierdząc, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę przy monitorach ekranowych, a nadto prace narażające na działanie promieniowania jonizującego oraz prace narażające na

działanie pól magnetycznych w zakresie od 0,1 do 300 000MHz w strefie zagrożenia, tj. prace wymienione w dziale XIV pkt. 4 i 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej spornego świadczenia i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni J. S. urodziła się (...) Dnia 21 września 2016 r. złożyła wniosek o przyznanie emerytury wraz z rekompensatą. W wyniku rozpoznania wniosku ubezpieczonej ZUS Oddział w L. wydał w dniu 4 października 2016r. decyzję nr (...) przyznającą wnioskodawczyni prawo do emerytury od 1 września 2016r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie odmówiono jej prawa do rekompensaty, gdyż nie udowodniła 15 lat pracy w warunkach szczególnych do dnia 1 stycznia 2009r. Organ rentowy nie uznał jako pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia 14 maja 1988r. do 41 grudnia 2008. w (...) S.A. w P., ponieważ stanowiska pracy wykazane w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 19.09.2016r. nie odpowiadają stanowiskom pracy zgodnie z powołanymi przepisami branżowymi. Ponadto wskazano, że z uwagi na wątpliwości czy uległ zmianie zakres obowiązków i charakter pracy w czasie zatrudnienia na ww. stanowisku w stosunku do charakteru określonego w rozporządzeniu z 7.02.1983r. i stanowiska z zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30.03.1985r. „operator mikroskopów i monitorów ekranowych”, w celu ponownego rozpatrzenia uprawnień wnioskodawczyni powinna przedłożyć dokumenty (zakres obowiązków i czynności, charakterystyka stanowisk pracy) oraz informację w jakich warunkach (rodzaj pomieszczenia) wykonywania była ww. praca. Decyzją z 10 października 2016r. po przedłożeniu przez wnioskodawczynię świadectwa pracy i złożeniu wniosku o podjęcie wypłaty emerytury, ZUS O/L. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od

1 października 2016r. W dniu 25 października 2016r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o przyznanie rekompensaty dołączając wymagane przez organ rentowy dokumenty potwierdzające wykonywanie pracy w szczególnych warunkach. Decyzją z 10 listopada 2016r. organ rentowy nadal odmówił prawa do rekompensaty z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych 15 lat. Nadal nie uwzględniono okresu od 14 maja 1988r. do 31 grudnia 2009r. wskazując, że praca wnioskodawczyni była typową pracą biurową wykonywana przy pomocy programów komputerowych, polegającą m.in. na posługiwaniu się klawiaturą wprowadzaniu danych i ich zarządzaniem, a także szkoleniem pracowników.

/bezsporne, nadto akta emerytalne ZUS/

W okresie od 14 maja 1988r. do 31 marca 2001r. wnioskodawczyni była zatrudniona w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) w L., a następnie w trybie art. 23⁽¹⁾ k.p. w (...) S.A. Oddział (...) Ośrodek (...) w P. na stanowiskach : od 14 maja 1988r. do 31 sierpnia 1989r. specjalisty informatyka, od 1 września 1989r. do 31 marca 1993r. inspektora ds. informatyki, od 1 kwietnia 1993r. do 30 czerwca 1994r. starszego inspektora informatyki, od 1 lipca 1994r. do 31 sierpnia 1999r. starszego specjalisty, od 1 września 1999r. do 31 marca 2001r. analityka systemów informatycznych, od 1 kwietnia 2001r. do 30 czerwca 2001r. analityka systemów informatycznych, od 1 lipca 2001r. do 31 sierpnia 2005r. głównego specjalisty ds. eksploatacji systemów informatycznych w (...), od 1 września 2005r. do 30 kwietnia 2007r. głównego specjalisty ds. eksploatacji systemów informatycznych, od 1 maja 2007r. do 31 marca 2014r. głównego specjalisty ds. rozwoju i administracji aplikacji branżowych, od 1 kwietnia 2014r. do 30 września 2016r. głównego specjalisty inżyniera aplikacji i systemów branżowych. Za okres zatrudnienia od 14 maja 1988r. do 31 grudnia 2008r. pracodawca wydał wnioskodawczyni świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wskazując, że na wszystkich zajmowanych w tym okresie stanowiskach wykonywała ona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace określone w dziale XIV poz. 5 wykazu A załącznika do rozporządzenia rady Ministrów z 7.02.1983r.

W spornym okresie wnioskodawczyni wykonywała przez cały czas te same czynności. Do jej obowiązków należało :

- prowadzenie prac projektowych i programistycznych - pisanie programów komputerowych, testowanie poprawności działania oraz modyfikację programów,
- prace wdrożeniowe - przygotowanie środowiska testowego i produkcyjnego, instalację oprogramowania, testowanie środowiska użytkownika, szkolenie użytkowników, konfiguracja systemu, wprowadzanie danych startowych do systemu, wsparcie użytkowników biorących udział we wdrożeniu aplikacji i wsparcie w okresie po wdrożeniowym,
- bieżąca konserwacja eksploatowanych systemów informatycznych, w tym prowadzenie dokumentacji w formie elektronicznej,
- administrowanie aplikacjami/systemami informatycznymi - usuwanie awarii, błędów, bieżące zmiany parametrów, utrzymywanie baz danych, nadawanie uprawnień do aplikacji/systemu,
- prowadzenie prac programistycznych w zakresie branżowych systemów informatycznych (tworzenie dedykowanego oprogramowania w oparciu o analizę procesów, na których ma zostać wykonany system informatyczny),
- modyfikowanie oprogramowania w odniesieniu do branżowych systemów informatycznych eksploatowanych w Oddziałach,
- opracowywanie rozwiązań informatycznych na potrzeby obsługi doraźnych problemów użytkowników,
- prowadzenie prac analityczno- projektowych,
- tworzenie, zgodnie z przyjętymi standardami, dokumentacji tworzonego oprogramowania,
- administrowanie branżowymi systemami/aplikacjami informatycznymi,
- udział w projektach związanych z systemami branżowymi,
- obsługa sprzętu biurowego.

Zmiana nazwy stanowiska pracy wynikała ze zmian organizacyjnych w (...) S.A. Zmiany nazw stanowisk nie pociągały za sobą zmiany zakresu obowiązków.

W praktyce praca wnioskodawczynie polegała na programowaniu polegającym na śledzeniu ciągów znaków, przerw, liter i cyfr, wprowadzaniu ciągów znaków, testowaniu programów polegającym na obserwacji na monitorze dokumentów pod kątem uzupełnienia wszystkich pól, wyłapywaniu błędów i nieprawidłowych poleceń poprzez śledzenie poszczególnych wersów programu i wprowadzeniu ich poprawnie, ciągłej obserwacji monitorów celem sprawdzenia kodów wprowadzanych z klawiatury. Sprawdzeniu podlegały tysiące pierwszy na ekranie. Pisanie programów polegało na wpisywaniu kodów w konkretnym języku oprogramowania, wykonywaniu kompilacji w systemie i przygotowywaniu danych do testu, który weryfikował czy programowanie zostało wykonane poprawnie. Wprowadzanie danych odbywało się w systemie cyfrowym. Przy porównywaniu wyników i przenoszeniu danych wnioskodawczynie pracowała na dwóch monitorach, porównując dane na obu monitorach. Przy przenoszeniu danych kadrowo-płacowych wymagało to porównania danych około 11 tys. pracowników. Wnioskodawczynie nigdy nie pracowała na dokumentach „papierowych” i nie wprowadzała danych kadrowo - płacowych „ręcznie” do systemu.

Wnioskodawczynie wykonywała pracę w trybie ciągłym przed monitorem ekranowym, który wchodził w skład zestawu komputerowego stacjonarnego.

Praca wnioskodawczynie polegająca na obsłudze monitora ekranowego, w który wyposażone było jej stanowisko pracy była pracą spełniającą definicję pracy w szczególnych warunkach. W tym okresie w pomieszczeniach pracy były monitory kineskopowe (...).

W monitorach kineskopowych obsługiwanych przez wnioskodawczynię w spornym okresie występował m.in. efekt migotania (tętnienia obrazu), występowanie odbić i olśnień, co prowadziło do szybszego zmęczenia oczu oraz znacznego obciążenia narządu wzroku. Monitory (...) charakteryzowały się mniejszą ostrością i czytelnością czcionki i szczegółów obrazu, co zmuszało do większego wyężdżania wzroku podczas pracy. W spornym okresie wnioskodawczyni pracując przy obsłudze monitorów ekranowych wykonywała prace zaliczane do pracy szczególnie obciążających narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia.

Osoby zastępujące wnioskodawczynię, mające stanowiska o innej nazwie z uwagi na niższe wykształcenie, również otrzymały od zakładu pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Świadectwa te nie były kwestionowane przez organ rentowy.

dowód: - akta emerytalne wnioskodawc z y ni ;

- kopia dokumentów z akt osobowych z okresu zatrudnienia w (...)S.A. ;

- przesłuchanie wnioskodawc z y ni , e-protokół z 14 . 0 2.1 7 r. , 01 : 22 : 35 -01 : 44 : 15 ;

- zeznania świadka B. K. , e-protokół z 14.02.17r. , 00: 03 : 02 -00: 38 : 21 ;

- zeznania świadka H. S. , e-protokół z 14.02.17r. , 00: 38 : 21 - 01 : 09 : 06 ;

- zeznania świadka J. W. , e-protokół z 14.02.17r. , 01 : 09 : 06 - 01 : 22 : 35 ;

- opinia biegłego z zakresu BHP,40-43;

- akta emerytalne Z. S. i P. S.;

Sąd zważył, co następuje :

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych

(Dz.U. nr 237, poz. 1656 ze zm.), rekompensata oznacza odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Zgodnie natomiast z art. 21 ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Celem rekompensaty, jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników urodzonych po 31 grudnia 1948r., zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują 2 zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Przesłanka negatywna zawarta została w art. 21 ust. 2 ustawy pomostowej, tj. nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, obliczonej wg formuły zdefiniowanego świadczenia.

W świetle powyższego rekompensata przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nie uznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie

§ 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, wnioskodawca może udowadniać okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego (por. wyrok SN z 2.02.1996 r., II URN 3/95).

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczynie w postępowaniu przed Sądem wykazała wymagane 15 lat pracy w warunkach szczególnych do dnia 1 stycznia 2009r. Nie ma wątpliwości, że wnioskodawczynie będąc zatrudniona w (...) S.A. Oddział Zakłady (...), a następnie Oddział (...) Ośrodek (...), wykonywała prace w szczególnym charakterze w okresie zatrudnienia do 31 grudnia 2008r. Wnioskodawczynie wykonywała bowiem prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Charakter i sposób wykonywania pracy przez wnioskodawczynię w spornym okresie, szczegółowo opisany przez świadków i wnioskodawczynię jednoznacznie wskazuje, że praca wnioskodawczynie nie była pracą typowo „biurową”, w której zasadniczym elementem jest praca z dokumentami, a przy części obowiązków używany jest komputer. Nie była to też praca informatyków w aktualnym pojęciu. Wskazać bowiem należy, że praca wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy polegała w istocie - mimo nazw stanowiska pracy i zmian tych nazw - na programowaniu polegającym na śledzeniu ciągów znaków, przerw, liter i cyfr, wprowadzaniu ciągów znaków, testowaniu programów polegającym na obserwacji na monitorze dokumentów pod kątem uzupełnienia wszystkich pól, wyłapywaniu błędów i nieprawidłowych poleceń poprzez śledzenie poszczególnych wersów programu i wprowadzeniu ich poprawnie, ciągłej obserwacji monitorów celem sprawdzenia kodów wprowadzanych z klawiatury. Sprawdzeniu podlegały tysiące pierwszy na ekranie, a wprowadzanie danych odbywało się w systemie cyfrowym. Przy porównywaniu wyników i przenoszeniu danych wnioskodawczynie pracowała na dwóch monitorach, porównując dane na obu monitorach. Przy przenoszeniu danych kadrowo-płacowych wymagało to porównania danych około 11 tys. pracowników. Nie można pominąć okoliczności, że wnioskodawczynie w spornym okresie pracowała na monitorach kineskopowych (...), w których występował m.in. efekt migotania (tętnienia obrazu), występowały odbicia i olśnienia, co prowadziło do szybszego zmęczenia oczu oraz znacznego obciążenia narządu wzroku. Monitory (...) charakteryzowały się mniejszą ostrością i czytelnością czcionki i szczegółów obrazu, co zmuszało do większego wyteżania wzroku podczas pracy. Charakter pracy wnioskodawczynie jako pracy w szczególnych w warunkach potwierdził również biegły z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii w opinii wydanej w toku postępowania sądowego. Opinia jest zupełna, jednoznaczna i konkretna. Jasno przedstawia warunki pracy wnioskodawczynie i ocenę tych warunków.

Tym samym uznać należy, że w okresie zatrudnienia od 14 maja 1988r. do 31 grudnia 2008r. wnioskodawczynie wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych, określone w wykazie A załącznika do rozporządzenia RM

z 7 lutego 1983r. w dziale XIV pod pozycją 5, zatem legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Mając zatem na uwadze powyższe ustalenia i rozważania uznać należy, że wnioskodawczynie spełnia warunki do przyznania rekompensaty. Tym samym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł zgodnie z żądaniem odwołania.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawczyni prawa do rekompensaty zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków i wnioskodawczyni oraz analizy dokumentacji zawartej w aktach sprawy, dokumentów z akt osobowych i akt ZUS oraz opinii biegłego możliwe było dokonanie oceny charakteru pracy wykonywanej przez skarżącą w spornym okresie zatrudnienia. Nie było zatem podstaw do obciążania organu rentowego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu świadczenia (art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.